

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บัณฑิตที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของทันตภิบาลในโรงพยาบาลส่งเสริม
สุขภาพตำบลในเครือข่ายบริการที่ 11 สำนักตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข
ชื่อและนามสกุล นายสำราญ ปิตากุลคิลิก
วิชาเอก บริหารสาธารณสุข
สาขาวิชา วิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. อาจารย์ ดร. ช่อทิพย์ บรมธนรัตน์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรางคณา จันทร์คง

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2556

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

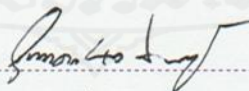
ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ทันตแพทย์ ดร. ธงชัย วชิรโรจน์ไพศาล)

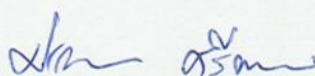
กรรมการ

(อาจารย์ ดร. ช่อทิพย์ บรมธนรัตน์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรางคณา จันทร์คง)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล)

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของทันตภิบาลในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในเครือข่าย
บริการที่ 11 สำนักตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข

ผู้วิจัย นายตำรวจ ปิตากุลดิถ รหัสนักศึกษา 2545000461 **ปริญญา** สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) อาจารย์ ดร. ช่อทิพย์ บรรณรัตน์ (2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรางคณา จันทร์คง
ปีการศึกษา 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) คุณลักษณะส่วนบุคคล (2) ระดับการรับรู้บทบาทหน้าที่ ระดับการสนับสนุนจากองค์กร ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และระดับการปฏิบัติงานของทันตภิบาล (3) ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล การรับรู้บทบาทหน้าที่ การสนับสนุนจากองค์กร และแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน กับ การปฏิบัติงานของทันตภิบาล และ (4) ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานทันตสาธารณสุขของทันตภิบาล ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในเครือข่ายบริการที่ 11 สำนักตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข

ประชากรที่ศึกษา คือ ทันตภิบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในเครือข่ายบริการที่ 11 จำนวน 288 คน คำนวณตัวอย่างได้ จำนวน 165 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุดและค่าต่ำสุด การทดสอบไคสแควร์ และสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า (1) คุณลักษณะส่วนบุคคลของทันตภิบาลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 90.9 มีอายุเฉลี่ย 31.6 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรีร้อยละ 59.4 ประสบการณ์การทำงานเฉลี่ย 10.4 ปี และลักษณะการไปปฏิบัติงานแบบอยู่เป็นการประจำร้อยละ 53.3 (2) การรับรู้บทบาทหน้าที่ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และการปฏิบัติงานทันตสาธารณสุขอยู่ในระดับสูง ยกเว้นการสนับสนุนจากองค์กร อยู่ในระดับปานกลาง (3) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของทันตภิบาลในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ การรับรู้บทบาทหน้าที่ การสนับสนุนจากองค์กร และแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และ (4) ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานทันตสาธารณสุขของทันตภิบาลส่วนใหญ่พบว่า ผู้ช่วยงานทันตกรรมไม่เพียงพอและขาดแคลนยูนิตทำฟัน ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ควรให้มีการอบรมผู้ช่วยงานทันตกรรมเพิ่มเติม และสนับสนุนยูนิตทำฟันที่ได้มาตรฐาน เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านทันตสาธารณสุขมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ ทันตภิบาล การปฏิบัติงาน ทันตสาธารณสุข โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

Thesis title: Factors Related to the Performance of Dental Nurses in Sub - district Health Promoting Hospital in Service Network Region 11, Bureau of Inspection of Ministry of Public Health

Researcher: Mr.Sumran Pitakuldilog; **ID:** 2545000461;

Degree: Master of Public Health; **Thesis advisors:** (1) Dr. Chawthip Boromtanarat; (2) Dr. Warangkana Chankong, Assistant Professor; **Academic year:** 2012

Abstract

The purpose of this survey research was to study: (1) the personal characteristics; (2) the level of perceived role, the organizational support, the motivation to work and the performance of dental nurses; (3) the relationship between personal characteristics, the level of perceived role, organizational support, motivation to work and level of performance of dental nurses; and (4) problems, obstacles and suggestions in dental public health practices in sub-district health promoting hospitals in service network region 11, Bureau of Inspection of Ministry of Public Health.

The study population were 288 dental nurses who working in service network region 11 and calculated the sample size were 165 persons by using simple random sampling. The structured questionnaire was used for data collection with reliability of 0.98. Statistic used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, chi-square test, and Pearson Product Moment Correlation Coefficient.

The resulted revealed that: (1) the personal characteristics of samples were mostly female (90.9%) with average age 31.6 years, finished a bachelor's degree level (59.4%), an average work experiences of 10.4 years and fixed staff (53.3%); (2) The perceived role, the motivation to work and the performance of dental nurses were at a high level ; but the level of organization support was at a moderate level; (3) The factors relating the performance of dental nurses with a significantly statistic were the perceived role, organizational support and motivation to work (p-value < 0.05); and (4) The samples expressed their problems and obstacles as there were not enough dental assistants and lack of master dental units. The suggestions for the chief of provincial public health office should be increased training of dental assistants, and supported the appropriate master dental units for more effective performance in dental public health.

Keywords: Dental nurses, Performance, Dental public health, Sub-district health promoting hospital

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถเป็นอย่างยิ่งของ อาจารย์ ดร.ช่อทิพย์ บรมธนรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรางคณา จันทรงค์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่กรุณาแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์อย่างใกล้ชิดตั้งแต่เริ่มแรกจนกระทั่งสำเร็จอย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ทั้งสองท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณ อาจารย์ทันตแพทย์.ดร.ธงชัย วชิรโรจน์ไพศาลประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำข้อบกพร่องในการทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งขอขอบพระคุณคณาจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทันตแพทย์หญิง ดร.จริญญา หุ่นศรีสกุล หัวหน้าฝ่ายทันตสาธารณสุขชนบทภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ นางสาวศิริวรรณ จันทโรจน์ หัวหน้ากลุ่มงานประกันสุขภาพ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครศรีธรรมราช ทันตแพทย์หญิงวรุณ วงศ์นาค หัวหน้าฝ่ายทันตสาธารณสุข โรงพยาบาลท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ทันตแพทย์หญิงอาภาพรณี เขมวุดิพงษ์ หัวหน้ากลุ่มงานทันตสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตรัง และทันตแพทย์หญิงชนิภาภรณ์ สอนสังข์ กลุ่มงานทันตสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพัทลุง ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ขอขอบคุณ คุณชุติมา พงศ์อำไพ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ขอขอบคุณผู้ประสานงาน และ ทันตภิบาลทุกท่านที่กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้ รวมถึงผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงานทุกท่านที่ทำให้กำลังใจและช่วยเหลือในหลายเรื่องผู้วิจัยขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา พี่ๆ ที่อบรมเลี้ยงดูสนับสนุนให้ได้รับการศึกษาอย่างดีเสมอมา ขอขอบคุณคุณอังคณา เด็กหญิงจนิศดา และเด็กหญิงณิกานต์ ปิตากุลดิลก ครอบครัวที่ให้ความเอื้ออาทรห่วงใยและเป็นกำลังใจที่ดีของผู้วิจัย

คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอมอบให้กับผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จทั้งที่ได้กล่าวถึงและไม่ได้กล่าวถึงไว้ ณ ที่นี้

สำราญ ปิตากุลดิลก

กรกฎาคม 2556

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	6
สมมติฐานการวิจัย	7
ขอบเขตการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
ประโยชน์ที่ได้รับ	14
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	15
แนวทางการดำเนินงานงานทันตสาธารณสุขสำหรับทันตภิบาลในโรงพยาบาล	
ส่งเสริมสุขภาพตำบล	15
แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงาน	27
แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้บทบาทหน้าที่	30
แนวคิดการสนับสนุนจากองค์กร	37
แนวคิดและทฤษฎีของแรงจูงใจ	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	58
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	71
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	71
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	73
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	78
การเก็บรวบรวมข้อมูล	79
การวิเคราะห์ข้อมูล	80

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	82
ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลของทันตภิบาลในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในเครือข่ายบริการที่ 11 สำนักตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข	82
ปัจจัยการรับรู้บทบาทหน้าที่ การปฏิบัติงานทันตสาธารณสุข การสนับสนุน จากองค์กร และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของทันตภิบาลในโรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบล ในเครือข่ายบริการที่ 11 สำนักตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข	84
ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล การรับรู้บทบาทหน้าที่ การสนับสนุนจากองค์กร แรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับการปฏิบัติงาน ทันตสาธารณสุข ของทันตภิบาลในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในเครือข่ายบริการที่ 11 สำนักตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข	90
ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานทันตสาธารณสุขของทันตภิบาล ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในเครือข่ายบริการที่ 11 สำนักตรวจราชการ กระทรวงสาธารณสุข	111
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	115
สรุปการวิจัย	116
อภิปรายผล	121
ข้อเสนอแนะ	131
บรรณานุกรม	134
ภาคผนวก	140
ก ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ	141
ข แบบสอบถาม	143
ค การวิเคราะห์ข้อมูลรายข้อ	157
ประวัติผู้วิจัย	186

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	งานทันตสาธารณสุขเชิงรุกและบูรณาการตามกลุ่มวัยต่างๆ..... 23
ตารางที่ 3.1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ในเครือข่ายบริการสุขภาพที่ 11..... 73
ตารางที่ 3.2	ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามจากการทดสอบแบบสอบถาม (Try out)..... 79
ตารางที่ 4.1	ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลของทันตภิบาลในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในเครือข่ายบริการที่ 11..... 83
ตารางที่ 4.2	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้บทบาทหน้าที่งาน ทันตสาธารณสุข ของทันตภิบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในเครือข่ายบริการที่ 11 85
ตารางที่ 4.3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติงานทันตสาธารณสุข ของทันตภิบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในเครือข่ายบริการที่ 11..... 86
ตารางที่ 4.4	ระดับการสนับสนุนจากองค์กรในการปฏิบัติงานทันตสาธารณสุข ของทันตภิบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในเครือข่ายบริการที่ 11..... 87
ตารางที่ 4.5	ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานทันตสาธารณสุขของทันตภิบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในเครือข่ายบริการที่ 11 88
ตารางที่ 4.6	ความสัมพันธ์ระหว่างระหว่าง เพศ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งงาน และลักษณะการไปปฏิบัติงานกับการปฏิบัติงานของทันตภิบาล ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในเครือข่ายบริการที่ 11 90
ตารางที่ 4.7	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอายุ ประสบการณ์การทำงาน การรับรู้ บทบาทหน้าที่ การสนับสนุนจากองค์กร แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน กับการปฏิบัติงานของทันตภิบาล ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในเครือข่ายบริการที่ 11..... 92
ตารางที่ 4.8	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอายุ ประสบการณ์การทำงาน การรับรู้ บทบาทหน้าที่ การสนับสนุนจากองค์กร แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน กับการปฏิบัติงานด้านส่งเสริมทันตสุขภาพ และป้องกันโรคในช่องปาก ของทันตภิบาลในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในเครือข่ายบริการที่ 11... 95

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.9	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอายุ ประสบการณ์การทำงาน การรับรู้ บทบาทหน้าที่ การสนับสนุนจากองค์กร แรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับการ ปฏิบัติงานด้านบริการทันตกรรมของทันตภิบาลในโรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบล ในเครือข่ายบริการที่ 11	90
ตารางที่ 4.10	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอายุ ประสบการณ์การทำงาน การรับรู้ บทบาทหน้าที่ การสนับสนุนจากองค์กร แรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับการ ปฏิบัติงานด้านทันตสาธารณสุขเชิงรุกและบูรณาการตามกลุ่มวัย ของทันตภิบาลในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในเครือข่ายบริการที่ 11...	103
ตารางที่ 4.11	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอายุ ประสบการณ์การทำงาน การรับรู้ บทบาทหน้าที่ การสนับสนุนจากองค์กร แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน กับการปฏิบัติงานด้านบริหารจัดการและวิชาการของทันตภิบาล ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในเครือข่ายบริการที่ 11	107
ตารางที่ 4.12	จำนวน ร้อยละ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน ทันตสาธารณสุขของทันตภิบาลในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในเครือข่ายบริการที่ 11	111

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
ภาพที่ 2.1 กระบวนการรับรู้	31
ภาพที่ 2.2 กระบวนการรับรู้	31
ภาพที่ 2.3 ลำดับชั้นความต้องการของมาสโลว์	49
ภาพที่ 2.4 ปัจจัยการจูงใจตามทฤษฎีความคาดหวัง	53

